

Remissvar över Region Stockholms Överenskommelse för samverkan mellan regionstyrelsen och intresseorganisationer som företräder personer med funktionsnedsättning

Funktionsrätt Stockholms län är ett intressepolitiskt samarbetsorgan för 46 funktionsrättsföreningar i Stockholms län. Tillsammans representerar vi cirka 70 000 medlemmar. Föreningen är partipolitiskt och religiöst obunden. Vi utgår från mänskliga rättigheter och vår vision är att Stockholms län ska vara ett samhälle för alla.

Funktionsrätt Stockholms län har tagit del av Region Stockholms Överenskommelse för samverkan mellan regionstyrelsen och intresseorganisationer som företräder personer med funktionsnedsättning i Stockholms län. Det här remissvaret är uppdelat i två delar. I den första delen diskuterar vi våra övergripande reflektioner och frågeställningar. I den andra delen diskuterar vi synpunkter, idéer och förslag till förbättringar under respektive rubrik i samverkansmodellen.

Övergripande reflektioner

Samverkan definieras enligt Wiktionary som: ”(om flera parter, t.ex. personer, föreningar, organisationer) tillsammans försöka uppnå ett gemensamt mål”.¹ Funktionsrätt Stockholms län välkomnar att det finns en samverkansöverenskommelse mellan regionen och organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning. Att det finns en gemensam plattform för hur, när och på vilket sätt samverkan ska ske. Vi tycker dock att förslaget till ny överenskommelse har en begränsande karaktär, snarare än att främja samverkan. Den innehåller beskrivningar av vad organisationerna får och inte får göra. Vi hade hellre se att överenskommelsen beskrev vad vi ska åstadkomma genom samverkan. Ett exempel i överenskommelsen handlar om att samverkansrådet inte ska behandla frågor annat än de som ryms inom Regionledningskontorets uppdrag. Vi anser att formuleringen är snäv och begränsar de frågor som parterna ska hitta lösningar kring. Regionstyrelsen har i uppdrag att leda och samordna Region Stockholms arbete i nämnder och bolag.²

¹ <https://sv.wiktionary.org/wiki/samverka> 2024-09-05

² <https://www.regionstockholm.se/om-region-stockholm/organisation/politisk-organisation/regionstyrelsen/> 2024-09-05

Funktionsrätt Stockholms län anser att den samverkansmodell (LS 2015-1012) som gäller mellan parterna i dag till stora delar är mer heltäckande än det nya förslaget. Det finns flera delar i den nu gällande överenskommelsen som borde ha tagits med i det nya förslaget. Bland annat att samverkan ska vara värdefull för båda parter. Ett annat exempel är samverkan med intresseorganisationer som företräder personer med funktionsnedsättning ska vara skild från den samverkan regionen har med pensionärsorganisationerna. Det är olika frågor som diskuteras och perspektiv som är utgångspunkt för diskussionerna.

I det remissvar (RS 2023-0395-15) som Funktionsrätt Stockholms län lämnade på Samverkansmodell för samverkan med civilsamhälle, invånare och intresseorganisationer lyfte vi bland annat att vi saknar demokratiperspektivet. Det kan saknas även i den här överenskommelsen. Vi anser att även kopplingen till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Funktionsrättskonventionen, och regionens egna styrdokument behöver förtydligas. I artikel 4.3 i Funktionsrättskonventionens står det att det offentliga ska aktivt involvera personer med funktionsnedsättning i frågor som rör dem. Syftet med samverkan är att stärka regionens beslutsprocesser och bidra till att regionen fattar beslut som leder till inkludering och delaktighet för alla medborgare. Tidigare i år fick Sverige skarp kritik från FN i en granskning av funktionsrättspolitiken. I MR-institutets rapport Kompletterande information till FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning står det bland annat att former för samverkan inte alltid lever upp till konventionen.³ Mot bakgrund av detta anser vi därför att den här samverkansöverenskommelsen bör föregå med gott exempel när det kommer till aktiv involvering.

Funktionsrätt Stockholms län ifrågasätter att modellen endast gäller samverkan för regionstyrelsen och/eller regionledningskontoret. Vi menar att det finns en risk att förslaget bidrar till fler stuprör och att det inte hjälper andra förvaltningar att hitta fungerande samverkansformer. Vi föreslår att den nya överenskommelsen ska gälla som en grundmodell för hur samverkan ska fungera för alla Region Stockholms nämnder och bolag.

Inledning

Personer med funktionsnedsättning berörs på olika sätt av alla samhälls- och politikområden. Vi ställer oss därför frågande till den första meningen i stycket Uppdraget och syftet. Där står det att inflytandet ska stärkas i övergripande frågor och sedan att samverkan ska ha särskilt fokus på

³ : <https://mrinstitutet.se/wp-content/uploads/2022/01/rapport-kompletterande-information-till-CRPD-kommitten.pdf> s. 8, punkt 7 2024-09-02

tillgänglighet, delaktighet, bemötande och diskriminering. Vi menar att det finns en risk att denna mening blir motsägelsefull. I stället föreslår vi att det står: ”syftet med samverkan är att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara delaktiga och inkluderade i samhällets alla områden”.

Funktionsrätt Stockholms län ställer sig frågande till vad det innebär att samverkan ska ha tydliga roller. Vad innebär det i praktiken? Vilka för- och nackdelar finns det med en sådan formulering? Vi föreslår även att sista meningen kan ändras till: ”samverkansformen ska ta hänsyn till deltagarnas behov och förutsättningar för att kunna delta på lika villkor”.

Deltagare

Funktionsrätt Stockholms län ifrågasätter formuleringen ”vid relevanta och väl definierade frågor eller ärenden bjuds ansvariga regionråd och ansvarig direktör inom regionledningskontoret in”. Vem gör bedömningen av vad som är relevant och väldefinierat? Vi skulle hellre se en formulering som: ”Personer inom regionen och organisationerna som kan besvara frågor kopplade till ämnet eller frågan bjuds in till samverkansrådet”.

Samverkansformer

Funktionsrätt Stockholms län anser att den föreslagna mötesfrekvensen i överenskommelsen är snålt tilltagen. Detta med hänsyn till Region Stockholms stora och viktiga uppdrag att leverera samhällsservice till medborgarna. Vi ser en risk i att om samverkan sker för sällan hinner frågor bli inaktuella och det urholkar möjligheten lämna synpunkter som förbättrar beslutsunderlag. Vi anser att skrivelsen i den överenskommelse som gäller nu bör användas igen. Det vill säga: ”samverkan ska ske minst fyra gånger per år”.

Funktionsrätt Stockholms län vill särskilt lyfta att frågornas karaktär ska vara styrande för om ett möte ska hållas fysiskt eller digitalt. Om en fråga ska diskuteras till exempel med hjälp av en workshop som metod, bör mötet vara fysiskt. Det skapar delaktighet och möjlighet att kunna komma till tals på ett sätt som gruppdiskussioner i särskilda samtalsrum i ett digitalt möte inte möjliggör.

I överenskommelsen beskrivs planeringen inför samverkansrådets möten. Det är en årlig planering och en planering inför varje samverkansråd. Vi föreslår att det görs en grundlig planering inför varje termin. Där kan innehåll och förslag till ämnen samt relevanta och väl definierade frågor planeras. Därefter kan avstämningar göras med samverkansrådets presidium via mejl. Regionledningskontorets verksamhetsplan kan vara en utgångspunkt i planeringen.

Vi välkomnar att överenskommelsen beskriver förberedelser inför och efter mötet. Strukturen ger förutsättningar för deltagarna i rådet att kunna fullfölja sitt uppdrag. Vi välkomnar också att överenskommelsen bjuder in till andra samverkansformer. Dock anser vi att det behöver förtydligas att även förtroendevalda politiker ska ha möjlighet att ingå i arbets- och referensgrupper. Vårt förslag är: För att diskutera specifika frågor kan regionledningskontoret bjuda in förtroendevalda politiker och representanter från intresseorganisationer till särskilda arbets- och referensgrupper.

I avsnittet Modell för dialog används SKR:s medborgardialog som ett exempel på om en fråga är påverkbar eller inte. Vi hade i stället föredragit att använda Myndigheten för delaktighets arbetsätt för aktiv involvering⁴ hade beskrivits. Den är förankrad i Funktionsrättskonvektionen och funktionsrättspolitikerna.

Uppföljning

Vi anser att den sista meningen ändras till: ”Resultatet återkopplas till samverkansrådets deltagare.”

Ersättning

Funktionsrätt Stockholms län tycker att det är bra att finns ett avsnitt som tydliggör frågan om ersättning. Vi skulle emellertid se att ersättning utgick även för arbets- och referensgrupper.

I stycket som handlar om bidrag, anser vi att det bör förtydligas att det är samordningsbidraget som åsyftas. Annars kan det finnas en risk att det blandas samman med bidrag för intressepolitisk verksamhet.

Stockholm 2024-09-12

Åse Johansson-Kristiansen

Ordförande, Funktionsrätt Stockholms län

⁴ <https://www.mfd.se/nyhetsarkiv/aktiv-involvering-i-praktiken/> 2024-09-05